

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 26. TRAVNJA 2013. - BROJ 66

ISSN 1452-9181 COBISS.SR - ID 225583303

IZDVAJAMO:

STAJALIŠTE:

Loša simulacija stvarnosti – 5

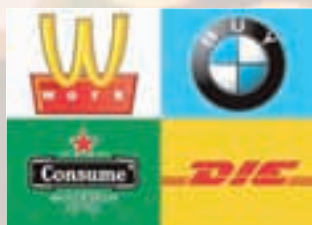
TEMA:

Tolerancija za svakoga – 7

FENOMEN:

Culture Jamming – 16

GLAZBA:

Radio Luksemburg – 21

FOTO MJESECA

Superker

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Anita Klinac,

Donna Diana Prčić

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ivan Kovač

Škola

Škola je vrlo važna i ključni je dio našeg obrazovanja, to je nešto što nitko neće dovesti u pitanje. Ipak, koliko smo puta naišli na ljude koji otvoreno iskazuju kako im škola predstavlja nešto mučno, dosadno i naporno, a ne nešto što će od njih napraviti učene i pametne ljude. Koliko smo puta čuli rečenice poput: »Za što će mi ovo trebati u životu?« Koliko li sam samo puta uhvatio sebe da razmišljam o udaljenosti Saturna od Zemlje dok sam ponavljao gradivo povijesti ili vježbao matematiku? I zar nismo svi bar jednom zaspali trudeći se da pročitamo lektiru?

Dakle, problem postoji – ljudi su se na ovim prostorima počeli boriti i zalagati za pismenost, obrazovanje i škole od 19. stoljeća. Dvije stotine godina kasnije smatramo ih navikom, moranjem i neslobodom. U čemu je problem i tko je krivac?

Vratimo se u 8. razred i prvom od velikih raskrižja. Sa samo 14 godina primorani smo skratiti opcije i pozatvarati popriličan broj vrata. S 14 godina od nas se očekuje da znamo što želimo dalje sa svojim životom, čime se želimo baviti, a pritom se postavlja da smo upoznati sa svime što strukovne škole nude – dakle, upoznati smo sa stručnim predmetima, gradivom s kojim ćemo se »hrvati« iduće četiri godine, kao i s konačnim proizvodom – našom krajnjom sposobnošću na kraju školovanja. Ali, što sam do sada uspio mnogo puta vidjeti, nismo uopće upoznati niti s jednom od ovih stvari. Otvorena vrata koja se svake godine organiziraju u svim školama trude se pojasniti ova pitanja, ali pitanje je koliko u tomu uspijevaju. Kao rezultat, u našim se glavama stvaraju kriva iščekivanja, krive nade i razmišljanja, te se donose krive odluke. Brojni su slučajevi prepisivanja nakon prve i druge godine srednje škole, brojni su slučajevi nezadovoljnih učenika, učenika koji su primorani gledati, slušati i učiti ono što ih ne interesira.

Iz ovakvih slučajeva proizlazi sljedeće: s 14 godina ne možemo nikako biti dovoljno mudri u odlukama za sutra. Sve vrijeme nam govore da smo djeca, a onda za pet minuta to odguruju u stranu, posjedaju nas za stol i čekaju da mi zrelo, odgovorno i odraslo donesemo odluku o našoj budućnosti. Po završetku ceremonije opet nas vraćaju u stara odijela nezrelosti i zelenosti. Iz navedenih slučajeva proizlazi još nešto: nevjerojatna količina iskustva, zrelosti i slobode stječe se u sljedeće dvije godine, prve dvije godine srednje škole. Za to kratko razdoblje mi shvaćamo što želimo, a što ne želimo činiti. Shvaćamo naše pogreške i želimo ih ispraviti.

Možda zvučim isfrustrirano i nedovoljno razumno, ali samo sam htio istaknuti jednu stvar: školski sustav je neuravnotežen za nas đake. Mučeći se s vlastitim adolescentskim problemima poput potrage za svojim identitetom, neispunjenost na razini škole, koja treba omogućiti rast mog znanja, samo pridonosi nezadovoljnosti. Želim apelirati na sve nastavnike ili profesore koji čitaju ovo – animirajte svoje učenike, imajte razumijevanja za njih i shvatite da nisu strojevi niti su odrasle osobe. To će proces stjecanja znanja i vještina učiniti lakšim.

IZVJEŠĆE S EKSURZIJE

Srijemci u Zagrebu

ti, spomenik biskupu Strossmayeru i zagrebačku katedralu. Svima je bilo žao što smo morali prekinuti daljnje razgledavanje grada, ali vratili smo se u topli dom, gdje smo se svi skupa nastavili družiti. Umorni, ali sretni, zaspali smo s nadom da će sutra biti ljepše vrijeme.

Sutradan je snijeg prestao padati te smo se zaputili u Zagorje u poznati povijesni zamak iz 13. stoljeća – Trakošćan. Saznali smo kako je zamak u vrijeme nastanka služio kao vojna utvrda, a da svoj konačni oblik, jezero i park dobiva u prvoj polovici 19. stoljeća. Također, saznali smo dosta o njegovim prvobitnim vladarima grofovima Celjskim i hrvatskoj plemićkoj obitelji Drašković koja je posjedovala zamak posljednjih 500 godina. U zamku smo se oduševili postavom oružja, oklopa, namještaja i samim načinom odijevanja ljudi iz srednjeg vijeka, te smo vidjeli portrete mnogih članova obitelji Drašković. Po povratku iz Trakošćana došli smo opet u središte Zagreba gdje smo dobili dugo očekivano slobodno vrijeme. Odmah smo se svi razišli po središtu grada, ali ipak najveći broj nas sastao se u najboljoj slastičarnici »Vincek«.

Posljedni dan naše ekskurzije bio je najljepši i »najuspješniji«, jer smo obišli sve što je bilo planirano i ono što zbog snijega nismo vidjeli prvi dan. Uputili smo se prema Gradecu, gdje smo obišli Markov trg na kojem smo vidjeli mjesto po-

gubljenja Matije Gubeca ispred crkve svetog Marka, zgradu Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskog sabora, crkvu svete Katarine, kulu Lotrščak i ostale znamenitosti. Tijekom obilaska Gradeca posjetili smo i izložbu posvećenu Izidoru Kršnjavom, koja je bili postavljena u Hrvatskom povijesnom muzeju. Imali smo sreće da budemo jedni od rijetkih posjetitelja palače Dverce, gdje nas je primila zamjenica gradonačelnika, a stručno osoblje nas je upoznalo s poviješću i mnogobrojnim eksponatima koji datiraju iz srednjeg vijeka.

Nažalost, ubrzo je došlo vrijeme da napustimo dom učenika i krenemo doma iz predivnog Zagreba. Koliko nam je bilo žao što odlazimo, bili smo sretni jer se ipak vraćamo svojim obiteljima kako bismo proslavili uskršnje blagdane. Iako nam je bilo hladno, predivno smo se proveli i pošli doma s puno lijepih dojmova. I vjerujem kako ćemo se svi duže vrijeme sjećati tih dana provedenih u glavnom gradu Hrvatske i čuvati svoje dojmove do sljedeće ekskurzije.

Ana Dujić

Došao je i taj dan koji smo svi željno iščekivali, ponedjeljak ujutro i odlazak na ekskurziju u Zagreb, koju su nam organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće, HKC »Srijem – Hrvatski dom« i Grad Zagreb. Skupina od 43 učenika koji pohađaju nastavu predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u pratnji vodiča prof. Daria Španovića, prof. Marija Vrselje i pedagoginje Dijane Markote čekali su ispred crkve autobus kako bi krenuli na trodnevnu ekskurziju u glavni grad naše domovine. Nismo očekivali da će »bijeli Zagreb« doista biti bijeli od snijega, no ni hladnoća niti snijeg nas nisu spriječili da se lijepo provedemo i dugo pamtimo ovu ekskurziju.

Tišinu koja je vladala na početku putovanja ubrzo su zamijenile pjesme, smijeh, priča. I poslije par sati vožnje stigli smo u snježni Zagreb. Odmah smo se smjestili u dom Tehničke škole te smo dobili malo vremena kako bismo se odmorili od puta i skupili snage za upoznavanje grada. Iako je vodič htio i imao mnogo toga za pokazati, zbog vremenskih uvjeta vidjeli smo samo jedan dio. Pokazao nam je samo najvažnije znamenitosti, kao što su: Trg kralja Tomislava, Zrinjevac, Trg bana Jelačića, Cvjetni trg, Muzej znanos-

FENOMENOLOGIJA: REALITY SHOW

LOŠA SIMULACIJA STVARNOSTI

*Žao mi je što u tako popularnom fenomenu današnjice
ne pronalazim pozitivne utjecaje na javnost ili na bilo što drugo*

Realnost ili stvarnost danas, a i kroz povijest, bila je neuhvatljiva te teška za percepciju i racionalno objašnjenje. Način na koji ljudi percipiraju stvarnost se razlikuje. Prošlo stoljeće, pa i naše, svim se snagama trudi simulirati stvarnost, onu stvarnost koja je navodno svima vidljiva. Prema komunikologu dr. Mirku Miletiću najpopularnije simulacije stvarnosti su one koje pokreću mediji, odnosno televizija koja posjeduje moć uvjeravanja i izuzetnu sposobnost televizijskim spektaklom simulirati stvarnost.

Reality televizija, odnosno show, predstavlja TV-žanr koji se javlja još 1940. u obliku skrivene kamere. Tek u '80-im i '90-im poprima današnji oblik. Definicija koja mi je bila najrelevantnija je da je to oblik dugoročnog, serijskog igrano-dokumentarnog programa u kome su ljudi, do tada anonimni ili pak slavni, stavljeni na egzotične lokacije ili u neuobičajene situacije, da bi se njihovo ponašanje »promatralo« kamerama i potom oblikovalo u postprodukciji (montaži). Također se naziva medijskim modelom koji stvara i simulira jednu stvarnost, ali povratno utječe na općeprihvaćene konvencije stvarnosti. Televizijske postaje bez ikakvog truda, ili uz minimalan, postižu ogromnu gledanost ovakvim emisijama.

Testiranje granica

Profesor Jhonatan Bignell navodi kako su ovakve emisije fokusirane na osobne ispovijesti, modifikaciju životnog i društvenog okruženja, kao i na testiranje granica ljudske izdržljivosti u svakom smislu. Karakteristike su to internacionalnog Reality fenomena. Prikazujući ljudsku dramu, ove emisije ujedno prikazuju i različite ideologije privatnosti u njihovom regionalnom i lokalnom kontekstu.

Eliminacijski reality show su najpopularniji na prostorima bivše Jugoslavije. Svi reality show programi počivaju na paradigmi jednog heroja koji na kraju pobjeđuje i osvaja nagradu. Kreatori ovih programa biraju sudionike iz različitih društvenih slojeva, dijelova zemlje i različitog obrazovanja, kako bi stvorili prirodan konflikt među njima.

Veliki brat

Rađena su istraživanja kako reality utječe na realnost u Srbiji. Najpopularniji serijali ovog karaktera u Srbiji su oni koji simuliraju koncept svakodnevnog stanovanja, u našem slučaju Farma,

Big Brother (Veliki brat), Parovi i Dvor. Promatrani su uvjeti u kojima ljudi danas žive prema popisu stanovništva iz 2002. godine i zaključeno je kako svi ti serijali nikako ne predstavljaju realnost stanovanja u Srbiji, nego neki nedostižni san većine stanovništva.

Veliki brat je televizijska emisija koju je stvorio John de Mol. Emisija se prvi put prikazivala 1999. u Nizozemskoj, a kasnije se proširila na cijeli svijet. Svi su jednostavno poludjeli za ovim žanrom i svi su željeli svoju verziju ove emisije.

Veliki Brat se zasniva na sljedećim principima: povratak osnovnim ljudskim nagonima; ukućani ne dobivaju nikakve informacije iz vanjskog svijeta, potpuno su odsječeni od prijatelja, obitelji i dragih osoba, dvanaest potpunih stranaca udružuje se kako bi stvorili jedinstvenu zajednicu, sve što se događa u kući i vrtu snima se 24 sata dnevno, postupkom nominiranja/glasovanja ukućani se izbacuju iz kuće, a nagrada je novčana i iznosi 100.000 eura u dinarskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju NBS na dan završetka serijala.

Eksperiment

Pokušala sam vam prikazati neku znanstvenu osnovu ovakvih emisija, ako ona uopće postoji, i naravno stav sociologa i ostalih znanstvenika o njima. Emisija može biti zanimljiva sociolozima iz dva aspekta. Prvi aspekt je ponašanje ljudi koji su sudionici showa, a drugi aspekt je reakcija javnosti i gledatelja na ovakve emisije.

Onoga trena kada gledanost opadne redatelj mijenja nešto u kući. Stoga je apsurdno vjerovati ili pomišljati da je išta rađeno bez ikakvog utjecaja nekoga iza kulisa. Sve skupa podsjeća na psihološki i sociološki eksperiment koji ne dovodi do nikakvog otkrića. Zaluđenost promatranja ljudi kojima netko iza zrcala budi osnovne ljudske, radije ću reći životinjske nagone, to je sindrom koji je obuzeo naše okruženje. Žao mi je što u tako popularnom fenomenu današnjice ne pronalazim pozitivne

utjecaje na javnost ili na bilo što drugo. Balkan je zahvaćen turbo-folk kulturom koja spaja seosku i gradsku kulturu na sebi svojstven način, promiče vrijednosti poput amorala, mačizma, prostitucije i promiskuiteta. Reality emisije ne idu dalje od ovoga, one daju ono što publika traži, a gledatelji traže baš turbo-folk u bilo kom obliku. Što će nam granice pristojnosti, pa zar nismo svi apsolutno slobodni raditi što nam je volja, bilo gdje i bilo kad!

Ivana Rudić

ZNAKOVNI JEZIK

Oprosti, ne čujem te

Svaki znakovni jezik ima svoje posebnosti kojima se rješavaju komunikacijske nedoumice i moguće pogreške u razumijevanju

Znakovni je jezik, poput svih drugih jezika, sustav za komunikaciju. Koriste ga gluhe i gluhoslijepe osobe, njihove obitelji i prijatelji. Mnogi misle kako sve gluhe osobe na svijetu koriste isti znakovni jezik, ali to nije tako. Postoje mnogi nacionalni znakovni jezici: hrvatski znakovni jezik (HZJ), francuski znakovni jezik (LSF), američki znakovni jezik (ASL), britanski znakovni jezik (BSL), itd. Svi su se oni razvili iz stvarne komunikacije u zajednici gluhih i zato to nisu umjetni jezici koje je netko izmislio i poučio gluhe. Znakovni jezik razlikuje se i od nacionalnog govornog jezika, jer on nije ni oponašanje govora. Svaki znakovni jezik ima svoje posebnosti kojima se rješavaju komunikacijske nedoumice i moguće pogreške u razumijevanju. Zanimljivo je, na primjer, da se američki i britanski znakovni jezici potpuno razlikuju i nisu uopće povezani s engleskim govornim jezikom. Američki znakovni jezik sličniji je francuskom znakovnom nego britanskom, a po gramatičkoj strukturi više sliči kineskom govornom jeziku nego engleskom.

Dijalekti i razlike

Osim toga, znakovni jezici imaju i svoje dijalekte kao govorni jezici, neke znakove istog znakovnog jezika koji se razlikuju od mjesta do mjesta. Iako sadrži mnogo ikoničnih znakova (znakova koji oponašaju radnju ili predmete), ne može se poistovjetiti s pantomimom. Pantomima je oponašanje pokretima koje je univerzalno razumljivo ovisno o spretnosti pantomimičara, a znakovni se jezici uče kao svi strani jezici. U oblikovanju znakova osim pokreta ruku važni su i mimika, pokreti glave i tijela. Neki su znakovi vrlo slični, a razliku u značenju može činiti samo mjesto izricanja znaka.

Protivnici znakovnog jezika do šezdesetih godina pokušavali su ga potisnuti iz škola za gluhe smatrajući znakovni jezik bijednom zamjenom za govor i ostatkom životinjskog ponašanja. Jezikoslovnim proučavanjem američkog znakovnog jezika otkrivene su prave lingvističke osobine slične govornim jezicima, što je ovom jeziku postupno donijelo status vrijednog jezika. Otkriveno je da se znakovnim jezikom može govoriti o svakoj temi i uspješno, poput govora, prenijeti svaki osjećaj. Takvo razumijevanje znakovnog jezika iznimno je važno za osobe koje ga koriste, jer se one više ne trebaju smatrati manje sposobnima zbog svog drukčijeg jezika. Svi se mi najbolje izražavamo i učimo na svom materinskom jeziku. Isto je tako s osobama gluhim od rođenja čiji je materinski jezik znakovni. One se mogu školovati na znakovnom jeziku i postati stručnjaci i najrazličitijim zanimanjima unatoč svojoj gluhoći. Često gluhi učenici i studenti imaju uz sebe prevoditelja, ali pristup informacijama im je znatno otežan, što ih često dovodi u neravnotežan položaj.

Kultura gluhih

U više od 30 država znakovni jezik priznat je kao jezik manjine. Prvi je taj status dobio američki znakovni jezik 1965. godine. Hrvatski znakovni jezik još nije prepoznat kao jezik, iako ga u Hrvatskoj koristi oko 1.200 nagluhih i gluhih osoba te 155 gluhoslijepih osoba. U zajednici gluhih znakovni jezik je jedan od osnovnih činitelja identiteta. U tim malim i često izoliranim zajednicama razvila se posebna kultura koju čujuće osobe ne razumiju dok je bolje ne upoznaju. Posebna pravila ponašanja mogu se činiti čudnima ili preizravima, ali svijet gluhih osoba oslanja se na drukčije izvore informacija i razvija posebne odnose s ljudima. Ne radi se o pretjeranoj natiželji, već je to vezano uz samu prirodu znakovnog jezika u kome nema okolišanja. Drugi razlog izravnih pitanja odnosi se na brojnost zajednice gluhih, koja je mala i u njoj su obično svi bliski. Ako se pojavi nova osoba koja se služi znakovnim jezikom, zajednica će je primiti s veseljem. Zato treba biti spreman odgovoriti na ovakva pitanja: Jeste li gluhi ili čujući? Jesu li vam roditelji gluhi? Gdje ste naučili znakovni jezik? Gdje studirate ili radite? Kontakt očima sa sugovornikom jako je važan. Čak i kad slušamo gluhu osobu koja govori naglas, u kulturi gluhih očekuje se kontakt očima. U znakovnom jeziku prestanak gledanja u oči znači prekid komunikacije. Zato ukoliko vam zazvoni mobilni ili zveno na vratima, obavijestite gluhu osobu s kojom razgovarate zašto morate otići, umjesto da samo nestanete. Ukoliko ne znate znakovni jezik, gluha ili nagluha osoba vjerojatno zna čitati s usana. Tada je važno razgovjetno govoriti (a ne vikati), ne prekrivati usta rukama i ne okretati glavu. Ako se ni tako ne uspijete sporazumjeti, napišite na papir ono što želite reći. Vaš sugovornik će cijeliti trud i pozornost koji mu dajete.

Ana Ivković

TRIBINA U TRI VOJVOĐANSKA GRADA

Tolerancija za svakoga

Poruka tribine bila je jasna: »Tolerancija jest strana riječ, ali nam ne bi trebala biti strana«

U Novom Sadu, Zrenjaninu i Subotici nedavno su održane tribine pod nazivom »Tolerancija nije strana riječ«, koje su okupile učenike iz različitih škola. Na tribinama je bilo riječi o značenju tolerancije, posebice u višenacionalnom i multikulturalnom društvu kakva je Vojvodina.

Na tribini u Subotici čuli smo predstavnike Pokrajinskog ombudsmana (institucije koja skrbi o zaštiti i unapređivanju ljudskih prava i sloboda), Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice te Centra za razvoj civilnog društva iz Zrenjanina.

Poruka tribine bila je jasna: »Tolerancija jest strana riječ, ali nam ne bi trebala biti strana«.

Nacionalnost i patrotizam

Najviše priče je bilo o pitanju nacionalnosti. Neki smatraju kako »čovjek bez nacionalnosti nije častan čovjek«. No, ima i onih kojima nacionalnost nije bitna stvar. O ovoj temi navedeno je više situacija: zamislite jednog Francuza koji je Arapin/islamista. Ništa čudno i nikome to ne smeta. A zamislite kod nas u Srbiji jednog Srbina ili Hrvata s bosanskim ili albanskim porijeklom, to je kod nas vidljivo, ali krajnje neobično. Veliki problem je i mješanje nacionalizma s patriotizmom. U zapadnim zemljama nacija = država, a kod nas nacija = etnička grupa i svodi se na porijeklo, na religiju kojoj pripadaš, mitologiju, pretke... Patriotizam nije isto što i nacionalizam, patriotizam brani interese države, a nacionalisti brane interese etničke grupe.

»Let it be«

»Tolerancija ne čini život ni boljim ni ljepšim, ali se on čini mogućim«. S tim se susrećemo svi, svakoga dana. Zamislite sebe u jednoj situaciji da se nađete u prostoriji s nekom trećom osobom i ona sluša glazbu koja vama baš i ne prija. Tu nastupa tolerancija. Prihvatiti da svako ima svoj stil, svatko ima pravo na to! Možda nije baš to ta glazba koja se vama sviđa, ali ta osoba vjerojatno ima isto takvo mišljenje. Rješenje je krajnje jednostavno: »Let it be«. I to je ono što čini život mogućim. Kako bi bilo kad bi se svi

bunili jer drugi slušaju ovakvu glazbu, dok neki drugi, pak, nose drugačiju odjeću. I tu bi došli do zaključka da se tolerancija uči iz neposrednog okruženja i ona je svjesni izbor. Mislim da se slažemo oko toga da je život bez tolerancije nemoguć. Koliko god mi ne voljeli nešto što drugi vole, toliko moramo prihvatiti da netko voli onoliko njegovo koliko i mi volimo svoje.

Međunarodna definicija

UNESCO je dao definiciju tolerancije, a ona glasi ovako: Tolerancija je poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje bogatstva različitosti u našim svjetskim kulturama, naša forma izražavanja i način da budemo ljudi. Ona je zasnovana na znanju, otvorenosti, komunikaciji i slobodi mišljenja, savjesti i uvjerenju. Tolerancija je harmonija u različitostima. To nije samo moralna dužnost, to je također politički i zakoniti zahtjev. Tolerancija, vrlina koja mir može učiniti mogućim, doprinosi mijenjanju kulture rata u kulturu mira.

Nadalje, ističe se da tolerancija nije koncesija, dobrodušnost ili popustljivost. Tolerancija je, iznad svega aktivan stav potaknut priznanjem univerzalnih ljudskih prava i fundamentalna sloboda drugih. Nikako se ne može koristiti kao opravdanje za kršenje fundamentalnih vrijednosti. Tolerancija treba biti primjenjiva od strane pojedina, grupa i država.

Tolerancija je odgovornost koja nosi ljudska prava, pluralizam (uključujući kulturni pluralizam), demokraciju i vladavinu zakona. Ona uključuje odbacivanje dogmatizma i apsolutizma i potvrđuje standarde postavljene u instrumentima internacionalnih ljudskih prava.

Dosljedno poštovanje ljudskih prava, biti tolerantan, ne znači toleriranje socijalnih nepravdi, odbacivanje ili slabljenje tuđih uvjerenja. To znači biti slobodan, čvrsto se držati svojih uvjerenja i prihvaćati da se i drugi drže svojih. To znači prihvaćanje činjenice da ljudska bića, prirodno različita u svojim nastupima, situacijama, govoru, ponašanju i vrijednostima, imaju pravo živjeti u miru i biti takvi kakvi jesu. Također to znači da se nečija viđenja ne nameću drugima.

Neka komunikacija i nama bude forma izražavanja i način da budemo to što jesmo – ljudi.

Ivan Čavrgov

Kod njih nije bitno imati skup auto, i yugo je sasvim dobar

AMK »NORTH SIDE TEAM« IZ SUBOTICE

Zaljubljenici u automobile

Tekst i foto: Antonija Sudarević

Kad se spomene riječ automobil, uglavnom ju odmah povezujemo s još jednom riječju, muškarac. Poznato je kako se većina muškaraca još od malena zaljubi u te nakupine lima, željeza i plastike. Prve igračke dječaka nakon zvečke uprvo su mali plastični automobili, s njima se utrkuju, dokazuju u društvu. Kad odrastu, samo zamijene plastične za limene, a sve ostalo

se nastavlja, plus što se sada nalaze u stvarnosti koja je prepuna opasnosti. Za veliki broj žena automobil je samo sredstvo da se s točke A prevezu do točke B. Za muškarce je, međutim, automobil puno više od toga. Među njima postoji posebna, neraskidiva veza, ponekad trajnija i dublja od one koje ostvaruju sa ženama. Muškarci jednostavno obožavaju automobile.

Dolazak proljeća, lijepo vrijeme, uvijek obraduje zaljubljenike u automobile. Sunčan dan idealan je da svoju veliku limenu igračku prvo dobro uglancaju, pa ju provozaju po gradu. Zvuk »nabudženog« motora, dobra glazba, te sređen auto, često privlače pozornost prolaznika, neki ih ohrabruju dok oni stariji često negoduju zbog buke koju izazivaju.

Od foruma do tima

Kada u Subotici, uglavnom nedjeljom popodne, pokraj vas prođe kolona »tuningovanih« automobila, to su zasigurno dečki iz automoto kluba »North Side Team«. Nastali su 2008. godine kao skupina istomišljenika, zaljubljenika u modificiranje (»tuning«) automobila. Dečki se nisu međusobno poznavali, upoznali su se u virtualnom svijetu, na portalima i forumima na ovu temu. Počeli su se okupljati, družiti i vremenom je nastao North Side Team. Od tada do danas mnogo se toga promijenilo, neki su članovi otišli, neki su se priključili, a neki su još uvijek tu. Kod njih, kako kažu, nije bitno imati skup auto, i yugo je sasvim dobar, bitno je u taj auto uložiti dio sebe, uložiti puno truda i dati mu nekakav zanimljiv pečat. Od skupa do skupa rade na svojim automobilima, te

na svakom okupljanju pokazuju što su uradili, razmjenjuju iskustva, a uz sve to druže se i zabavljaju. Od ove godine planiraju se registrirati, pa će moći organizirati javne skupove. Želja im je, kažu, surađivati s ostalim klubovima, napraviti zajednička druženja, upoznati se s ostalim ljubiteljima automobila, saznati neke nove stvari u svezi svojih limenih ljubimaca. Dečki se uglavnom okupljaju svake druge nedjelje, provozaju se po gradu, okupe na nekome mjestu, te druže.

Iskustva i dojmovi

Goran Komesarović je jedan od novijih članova AMK NST-a: »Za NST sam čuo preko prijatelja i s njim otišao na skup. Inače sam šaljiv i druželjubiv, tako da sam se lako uklopio. Moj je posao vezan za takve aktivnosti, a i volim se družiti, pogotovo s ljudima s kojima dijelim strast prema automobilima i motorima.«

Dejan Nimčević je u AMK NST-u od 2009. godine. »Čuo sam za njih od prijatelja koji je išao na takve skupove, pa sam se i ja priključio. Priključio sam se zbog interesiranja za automobile, njihove tehničke inovacije, kao i radi poboljšanja auta, ali prvenstveno radi dobrog druženja.«

Pridružite se!

Ukoliko ste i vi ljubitelji automobila, volite ih »tuningovati«, ili vam je samo potreban neki savjet o ovoj temi, članove AMK North Side Teema možete naći na Facebooku: AMK-NORTH-SIDE-Team-Subotica.

STUDENTSKA KUHINJA

Nismo došli na degustaciju, već na edukaciju.

Studentski život je lijep, samo se treba prilagoditi

trenutaka kad smo nenadano dobili komad mesa, a kad smo krenuli jesti primijetili bismo koliko je to doista puno ulja. Na svojoj smo koži naučili nakon višemjesečne »prakse« odlaska u menzu (mjesto gdje se na najjeftiniji način puni praznina u stomaku) kako je najbolje koristiti se njenim odajama, ali ne pretjerivati s količinama i poslužiti se što benignijim menijem!

Sam svoj majstor!

Pozdrav za sve studente i one koji će to uskoro postati! Oni koji su daleko od kuće, koji žive u studentskom domu ili u privatnom smještaju, znaju kako je to biti odvojen od majčine kuhinje. »Ah, mamina sarma...«, ili »Nitko ne može zamijeniti maminu juhu!« Poznato? Sigurna sam da biste htjeli ponovno čuti dobro poznat glas koji dopire iz kuhinje: »Ručak je na stolu!« Mama se dere iz sveg glasa dok vi mirno i bezbrižno ležite u svojoj sobi. Nekad vas je taj glas znao iritirati, a sad vam ponekad i zafali... No, što ćemo. Došlo je vrijeme osamostaliti se i odviknuti od blagostanja kad je u pitanju raj na stolu. Postoje alternative kojima se služimo. Ipak, nismo došli na degustaciju, već na edukaciju! Zar nije tako? Studentski je život lijep, samo se treba prilagoditi novonastaloj situaciji. Kažu kako se čovjek na sve može naviknuti, pa tako i na masnu hranu iz menze!

Džep i trošak

Studentski džep, odnosno kune ili dinari u novčaniku (pogotovo u metalnom obliku) su valute kojima raspolažemo tijekom mjeseca. Nekoga financiraju roditelji, dok su neki studenti zaposleni. U oba slučaja osuđeni smo na trošak. Budući da smo gladni, pogotovo kad predavanja vječno traju, trudimo se za što manje novca pojesti nešto što će nas doista zasititi. Prva pomoć su pekarnice koje se mogu naći gotovo u svakom kvartu, u svakoj većoj ulici, pa se snađemo za neko vrijeme. No, kad »prava« glad uhvati, najbolje rješenje (po novčanik) je menza. U početku smo bili uzbuđeni brucoši koji čekaju dobiti prava na iksicu s kojom ćemo moći jesti kao pravi studenti, ali poslije par mjeseci smo se sami uvjerali u učinke poznate nam kuće s hranom. U jesen su bile nepodnošljive gužve, redovi. Hrpa gladnih mladih glava! Vrijeme je odmicalo, a redovi su se polako počeli osipati. Nekad smo na tacnu znali staviti po dva menija i omiljene nam sokiće i čokoladna mlijeka, dok se sad trudimo uzeti pomalo hrane sa što manje masnoća. Bilo je

Dok se jedni snalaze i broje novčanice, oni koji si mogu priuštiti luksuz življenja u stanu se snalaze na itekako druge načine. A tek kako su se usrećili oni koji imaju zlatnu cimericu koja može parirati mami i njezinoj kuhinji... Takvu treba čuvati! :) Šalu na stranu, ako ste u mogućnosti i imate vlastitu kuhinju za vrijeme svog studiranja, pravo je vrijeme uzeti stvari u svoje ruke. Možda prije niste imali potrebe kuhati, jer su drugi sve radili za vas i pokušavali vas razmaziti što je više moguće, sad biste se mogli oduprijeti i pokušati si biti sami svoji majstori, gastronomi! Sigurna sam kako znate napraviti juhu iz vrećice i da ste tijekom ovog vremena naučili napraviti tjesteninu sa sirom ili vrhnjem, no pokušajte sebi zadati izazov. Naučiti nešto novo nije naodmet, a ako se mislite udati jednog dana, još bolje! Za početak usrećite cimericu ili cimera, a kasnije i životnog suputnika. Za muški dio populacije ovo isto važi, da ne mislite kako sam se obraćala samo curama. I žene bi htjele da vi njima napravite večeru za promjenu, umjesto restoranskog menija. Tko može i želi, odlično je vrijeme za poduku!

No, nekima je i to mrsko, pogotovo ako imaju hrpetinu literature za čitati, a o učenju da ne pričamo! Ukusi su različiti, pa se tako u Zagrebu (gdje ja studiram) mogu pronaći različiti restorani koji nude kuhinje iz različitih dijelova svijeta. Za one koji preferiraju meksičku hranu, kinesku, japansku, talijansku ili mediteransku, od svega po malo si mogu pronaći ako prošeću i odluče gdje bi najradije sjeli i pojeli obrok na miru.

Nekad i nije na nama da odlučimo, već nas sama situacija u kojoj se nađemo navede na mjesta koja su nam u blizini i koliko si možemo priuštiti. Usprkos svemu, možemo se složiti s dvjema činjenicama. Mamina se kuhinja ne može mjeriti ni s kim, jer su to obroci napravljeni s ljubavlju! A drugo, studentski život ima previše vrlina da bismo se zadržavali na temi hrane koja nas zasiti u kratkom roku. Uživajte u ovim sunčanim danima koji su pred nama i ako je netko ogladio – dobar tek!

Donna Diana Prčić

STUDENSKA ISKUSTVA

Sretan si, jer si tako odlučio

Tekst koji slijedi sačinjen je od iskustava studenata koji su otišli iz svojega rodnog mjesta i započeli život u novom okruženju (u ovom slučaju u Zagrebu), s novim ljudima i suočili se s novim izazovima.

Sam čin odlaska, koji podrazumijeva oproštanje s obitelji i prijateljima, čini se najtežim dijelom. Dok obuvaš cipele i razmišljaš jesi li nešto zaboravio, majka neumorno ponavlja kako tri puta dnevno moraš jesti i paziti da se ne prehladiš. Otac, manje entuzijastičan nego majka, govori kako vjeruje u tebe i kako zna da ćeš se doma vraćati samo za Uskrs i Božić. S prijateljima dogovaraš sljedeće susrete i obećaješ kako ćeš se svaki dan javljati.

Putovanje do odredišnog grada kao da traje dani. Sve novine su po tri puta prelistane, jer je koncentracija za čitanje iščezla u momentu kad je mozak zaprimio informaciju o selidbi. Da, dragi dojučerašnji srednjoškolče, ti se seliš. Gledaš u plavi Dunav kako izmiče pod tobom i shvaćaš kako nema natrag.

Nova sredina i novi ljudi

Asocijacije na Zagreb: Trg bana Josipa Jelačića, plavi tramvaj, Cvjetni trg, Milan Bandić. U grad ulaziš s istoka. Avenija Marina Držića, Ulica grada Vukovara, Savska cesta i na kraju Jarunska 2. Adresa Studentskog doma Stjepan Radić. Ulaziš u dvorište doma. Mnogstvo mladih osoba, a ti nijednu ne poznaješ. Dobivaš ključ od svog novog doma. Upoznaješ osobu s kojom ćeš od sada dijeliti životni prostor. Liježeš u svoj novi krevet i pitaš se što novi dan donosi.

Sutradan prvi put odlaziš u menzu i shvaćaš kako se ona razlikuje od mamine kuhinje. Čekaš u redu 15 minuta do pola sata (nekad i manje, ako su ti se zvijezde poklopile). Hrana nije loša, ali je daleko od dobre. Odlazak u »Mek« se čini boljom opcijom. Naravno, od te lude ideje odustaješ nakon nekoliko dana, jer ju novčanik ne podržava. Vraćaš se menzi, i veliš kako ona zapravo i nije tako loša.

U međuvremenu su u tvoj život ušli novi ljudi. Brucoši, jednako toliko uzbuđeni i uplašeni kao ti. Stariji studenti se javljaju sa savjetima. Polako se uklapaš u sredinu i dobivaš svoje mjesto pod zagrebačkim suncem.

Purger, kaj ne?

Majka i otac prvih mjesec dana svakodnevno zovu. Pitanja su uvijek ista. Majka pita jesi li gladan, a otac imaš li novca. Tebe to živcira, ali se trudiš to ne pokazati. Moliš ih da te ne zovu tako često. S prijateljima iz rodnog mjesta čuješ se redovito, međutim posljednja dva dana si u velikoj gužvi i nemaš vremena. Shvatiti će oni to.

Prošla su dva-tri mjeseca i ti se osjećaš dobro. Student si, živiš u velikom gradu i svoj si čovjek. Imaš ekipu s kojom sjediš na kavi u stanci između predavanja i ekipu s kojom izlaziš po klubovima, diskotekama i bircevima. Čak se katkad usudiš umjesto »šta« reći »kaj«. Pa sad si purger, kaj ne?

Prošlo je godinu dana od tvog dolaska u Zagreb. Razdoblje adaptacije je prošlo. Ipak, osjećaš se usamljenije nego ikad. Društvo koje si imao se raspalo, ocjene nisu one koje si očekivao. Jedino su (ne)kvaliteta hrane u menzi i izuljan parket u domskoj sobi konstanta. Kako je moguće da sada, nakon godinu dana, kada bi život u Zagrebu trebao biti samorazumljiv, ti osjećaš anksioznost? Dolaziš do zaključka kako si neka prijateljstva stvarao iz nužde, jer si se plašio samoće. Prijatelji koji su ostali u rodnome mjestu vode život mimo tebe. Roditelji te zovu jednom u dva tjedna, jer si im ti tako još na početku rekao. I sve je nekako prazno. Hvata te panika i odjednom želiš stari život natrag. Sigurnost roditeljskog doma. Bezbrizne vikende sa svojim prijateljima iz djetinjstva. Fali ti oče

priekorni pogled za nedjeljnim ručkom jer si doma stigao kad je on ustao. Kakvog li paradoksa! Godinama si se trudio dokazati kako si odrasla i odgovorna osoba, a sada, kada to i jesi, želiš natrag svoje djetinjstvo. Danima ležiš u zamračenoj sobi koja svakim satom sve više podsjeća na kavez iz kojeg ne možeš van. I tada shvatiš kako oproštanje s obitelji i prijateljima nije najteži dio. Najteži dio je prihvaćanje samoga sebe. Prihvaćanje svojih pogrešaka i trenutačne situacije. Introspekcija je ono što te koči. Svakodnevna, cjelodnevna introspekcija i vraćanje pogrešno načinjenim koracima. Introspekcija je dobra, ali u ograničenim količinama. U jednom momentu shvatiš kako je vrijeme za akciju, za djelovanje. Izlazak iz faze apatije i beživotnosti dogodi se u jednom jedinom trenu. Odjednom se osjećaš kao da si se probudio iz stogodišnjeg sna. Zoveš majku i oca i govoriš im kako ne bi bilo loše da se čujete češće i govoriš im da ih voliš. Nikad to prije nisi radio, ali sada imaš potrebu za time. Vraćaš se prijateljima do kojih ti je stalo. Ljude koji unose nemir u tvoj život brišeš i ne daješ opravdanja za svoje postupke.

Dan je sunčan. Izlaziš iz tramvaja na Jelačićevom trgu. Ideš popiti kavu i upijati zrake sunca na Cvjetnom trgu. Prelistavaš dnevne novine i prvo što ugledaš jest Bandićeva fotografija. Nasmiješ se i otpiješ gutljaj kave. Sretan si. Sretan si, jer si tako odlučio.

Nevena Balažević

KUŽIŠ ?!

BRITNEY SPEARS

POP RIZNICA: DARKO RUNDEK – »RUKE« (METROPOLIS RECORDS, 2004.)

Onirično glazbeno putovanje

Darko Rundek je multimedijalni umjetnik, glazbenik, dramaturg, redatelj. Rođen je 1956. u Zagrebu. Najpoznatiji je pak kao glazbenik, odnosno kao frontman, gitarist i povremeni basist novovalne skupine »Haustora« osnovane 80-ih godina minula stoljeća. Glazbenu je karijeru započeo tijekom 70-ih kao pjevač i gitarist. Kasnije postaje autorom i aranžerom spomenutog »Haustora«, istodobno studirajući na zagrebačkoj Akademiji za dramsku umjetnost, koju svršava kao redatelj. Režirao je nekoliko radio drama i kazališnih predstava. Surađivao je s teatrom »Glumište« i »Kugla teatrom«. Godine 1991. odlazi u Pariz, gdje uglavnom sklada glazbu za kazalište. Šest godina kasnije objavljuje svoj debi solo album, naslovljen »Apokalipso«, na kojemu je sudjelovalo čak preko 30 glazbenika. Nakon drugoga solo albuma - »U širokom svijetu«, u Francuskoj snima i treći album - »Ruke«, koji uobličava njegov Rundek Cargo Orkestar, kojega sačinjavaju, osim sama Rundeka na gitari i vokalu, Isabel na violini, Bruno Anal na bas gitari, Dušan Vranić za glasovinom, na harmonici i pratećim vokalima, bubnjar Đani Pervan, Vedran Peternel za kompjutorom, trombonist Emmanuel Ferraz, te Igor Pavlica na trubi.

Rundek je još u doba »Haustora« bio sklon etno glazbi i New World koncepciji, ali je u solo karijeri još više naglasio bal-kanske utjecaje, kao i romsku glazbu.

Album »Ruke« je realiziran s jeseni 2004. godine i bitan je dokaz faktu da konceptualni projekti nisu »izumrli« koncem 70-ih minula stoljeća. Na albumu se čuju utjecaji britanskog, galskog, španjolskog, makedonskog, srbijanskog i, dakako, hrvatskog folka, i svi ti jezici jednako tako.

Zastupljene su sljedeće numere: »Intro«, »Ista slika«, »Kuba«, »Mlin Tema«, »Makedo«, »Ruke«, »Sjaj što izdaje«, »Sanjam«, »Tigidigi Reggae«, »Stojim i gledam se kako postojim«, »Ti i ja«, »Mlin

Reggae«, »Untitled II«, »Ista slika«.

Rundek i bratija lagano šeću kroz različite žanrove, od ska utjecaja, preko narodne glazbe do hillbilly-a, sve to zao-djenuto u bogate i duhovite aranžmane i sjajne lirski dopadljive i nadahnute Rundekove stihove. U globalu, cijeli album bi se mogao sagledati kao vrsta putovanja. Šarenog, psihodeličnog, oniričnog u svakojemu smislu. Sjajan CD, ukratko. Stoga, topla preporuka!

Robert Tilly

SUPERMAN

SUPERMAN: HERMAN POTOČNIK NOORDUNG

Vizionar raketne tehnologije

Herman Potočnik, poznat po pseudonimu Noordung (22.12.1892., Pula – 27.08.1929., Beč), slovenski je inženjer za raketnu tehnologiju i pionir astronautike.

Njegov otac Jožef služio je kao liječnik i visoki pomorski časnik u austrougarskoj pomorskoj luci u Puli. Njegova majka Minka češkog je podrijetla, kćer je uglednog vinskog trgovca. Godine 1866. Hermanov je otac Jožef sudjelovao u drugoj bitci oko Visa, kada su austrijske snage pobijedile Talijane, a njegov otac je zatim promaknut u generala. Kada mu je otac umro 1894. godine, majka se vratila u Maribor. Herman je imao dva brata, Adolfa i Gustava, koji su obojica bili mornarički časnici, te sestru Francišku.

Značenje njegova pseudonima nije razjašnjeno, ali se očito oslanja na njemačku riječ ordung, što znači red, dakle bavio se promišljanjem kaosa. To potvrđuje prijedlog N koji označava negaciju, dakle Noordung znači »nered«, kaos. Teoriju kaosa istražuju novovjekni matematičari u traganju za zakonima fizike.

Herman je i sam postao kapetanom inženjerijskih postrojbi nakon studija u češkoj pokrajini Moravska

te nastavka školovanja u Austriji, vjerojatno pod utjecajem ujaka koji je bio general-bojnik. Tijekom Prvog svjetskog rata služio je vojsku u Galiciji, Srbiji i Bosni, da bi bio premješten na Soču. Nakon završetka rata biva umirovljen iz zdravstvenih razloga. Počinje studirati elektrotehniku i strojarstvo na Bečkom sveučilištu, gdje je i doktorirao. Fascinira ga raketna tehnika te pred kraj 1928. godine objavljuje knjigu: *Das Problem der Befahrung des Weltraums - der Raketen-motor* (O problemu svemirskog leta - raketni motor). Knjiga ima 188 stranica i preko 100 ilustracija. Radi se o jednom od temeljnih fundamentalnih dijela u kojem se elaborira modularna svemirska stanica, geostacionarna orbita i komunikacijski sateliti. Ovo djelo imalo je snažan učinak na rusku i njemačku astronautičku grupu. Na ruski je prevedena 1935. godine, a neki su dijelovi za američki magazin *Science wonder stories* na engleski prevedeni već 1929. godine. Svojim okruglim izgledom svemirske postaje inspirirao je Wernhera von Brauna, oca suvremenog raketnog projekta iz kojeg je izrasla NASA. Noordungov rad inspirirao je između ostalih i Stanleya Kubricka, autora filma *Odiseja u svemiru* 2001., te Arthura C. Clarka.

Shrvan tuberkulozom i bijedom, umire 1929. godine u Beču. Mnogo godina kasnije doživljava priznanje za razvoj astronautike, pa se kod izgradnje prve svemirske postaje razmišljalo da ona nosi njegovo ime.

Asteroid 19612 pronađen 1999. godine nazvan je Nooordung, a prošle godine je izgrađeno Kulturno središte europske svemirske tehnologije u Vitanju, Slovenija.

Prema filmu *Žige Virca »Željava«* jugoslavenske vlasti dokopale su se noordungovih zabilježki koje su testirali u najtajnijoj bazi u blizini Bihaća, a otkrića je navodno Tito proslijedio Amerikancima kao okosnicu svemirskog programa.

N. P.

PROMJENA značenja postojećih REKLAMA

*Glavni neprijatelj
pokreta predstavljaju
kapitalistička
simbolika i stil života u
kojem je veće, ljepše i
više uvijek bolje*

pokret u osnovi ima mnogo smisla, oni traže promjenu, traže svoj prostor za izražavanje, uzimaju ga i javno su prisutni. Što je veoma bitno. Vođeni su aktivizmom, tako da mnogi ljudi sa sobom nose razne naljepnice i kada god vide priliku lijepe ih. Propagiraju svoje ideje u svakodnevnom životu, drže predavanja na fakultetima za marketing, snimaju dokumentarne filmove. Nevjerojatan broj ljudi usmjeren je protiv sustava i pokušavaju ga srušiti tako što ga grickaju, tiha voda brijeg roni. Samo što sustav ima tu nevjerovatnu sposobnost da se adaptira. Svaki pokušaj rušenja, organizirani prosvjed ili skupina prosvjeda postaje eksploatirana na neki način. Gospodin

S krenuta mi je pozornost na postojanje jednog kulturnog fenomena: »Culture jamming«. Jedna od rečenica koja mi iskače kada pomislim na ovaj pojam, iz jednog od mnogih dokumentarnih filmova koji se nalaze na Youtubeu, glasi: »Možemo rekonfigurirati logo koji nam se nameće.« Veoma interesantno, ali ovako napisano bez konteksta, znači apsolutno ništa. Potrebno je poznavati pokret kako bi nam smisao ove rečenice postao »višestruko jasan«, ali njemu ćemo se vratiti kasnije.

POVIJEST FENOMENA

Počet ću od ideje, ideala koji je pokrenuo ovaj pokret. Davne 1984. godine bend »Negativland« prvi put upotrebljava ovaj izraz i njime podrazumijevaju remećenje javnih radijskih frekvencija kako bi se ometala i kritizirala medijska propa-

ganda. Razvitkom tehnologije usložio se spektar medija koje koristi ovaj pokret. Točnije, porast prisutnosti medija u sferi svakodnevnog i intimnoga doveo je do niza prosvjednih reakcija koje se sve mogu svrstati pod pojam »Culture jamming«. Sva ta prosvjedna djelatnost usmjerena je u suštini na promjenu značenja postojećih reklama. Glavni neprijatelj pokreta predstavljaju kapitalistička simbolika i stil života u kojem je veće, ljepše i više uvijek bolje. Sve od lijepljenja naljepnica na reklame, javne kupaonice, sve vrste javnog transporta, do slika, s jasnom prosvjednom simbolikom, koje se postavljaju preko bilborda. Grafiti, razne vrste videa na internetu, svi skupa pokušavaju podići svjesnost o »pogrešnom« moralu koji postoji sustav podržava.

Moje istraživanje bilo je kao i uvijek vođeno skepsom, koja me iznova oduševljava svojim ironičnim zaključcima. Dakle,

koji je pravio prosvjedne slike koje su se postavljale preko reklama sada prodaje svoje slike za trideset tisuća dolara. Zove se Ron English i sva njegova djela nose jasnu antikapitalističku poruku, ali one nisu sveprisutne, nametljive i prosvjedne, one su samo još jedan luksuz koji je naveo autora na prijezir prema sustavu. Jako loša činjenica, baš me rastužila. Onda sam došao pameti i sjetio sam se niza primjera istih ili sličnih ishoda »genijalno revolucionarnih« pokreta. Prosta činjenica da se Marx ili Majka Tereza prodaju u kolažima, okrunjeni raskošnim ramovima, govori o moći kapitalizma da sve, apsolutno sve izvrgne do te mjere da može biti privlačno masi i dostupno za posjedovanje. Što govori o nama, potrošačima, tupanima koji se kitimo nama privlačnim, kako bismo pokazali svoju posebnost.

HIPSTERSKI BUVLJAK

Jedan primjer iz mog okruženja. Postoji stvar koja se zove: »Hipsterski buvljak.« Dakle, ovo je mjesto gdje možete kupiti korištene stvari za poprilično visoke cijene, ako se uzme u obzir podrijetlo i starost proizvoda. Ovaj buvljak koristi nekoliko stvari kako bi postigao prodaju. S jedne strane podržava alternativni životni stil. Daje prostor na kojem se ljudi sličnih shvaćanja mogu okupiti i prozboriti. Postaje mjesto poznato velikom broju ljudi koji traže specifičnu robu, koja je obavijena meni nejasnim estetskim kvalitetama. Pokušao sam otkriti kako je nastala potreba za ovakvim mjestima. Prva stvar koja je jasna korelacija jesu »second hand« prodavaonice u kojima se prodaje ista roba, samo za mnogo niže cene. Jedno je vrijeme bio trend, mislim da i dalje traje, da se pretražuju ove prodavaonice i da se kupuju stvari (na kg) s »posebnim šmekom«. Bunde, košulje, traperice, dimije, torbe, cipele. Svatko je kupovao u šoping centru, ali su povremeno dodavali odjevne predmete koji su iz »second handa«. Jasno je zašto je u eri individualizma došlo do ovoga i čak ima smisla da se radi na taj način, ako se uzme u obzir da se nitko nije sramio što kupuje na »takvim mjestima«. Nekako je došlo do toga da ti predmeti postaju specijalna roba, koja zahtijeva specijalna mjesta na kojima se može uzeti i da bude tako specijalno nošena u specijalne prilike. Katastrofa. Zapravo sam fasciniran genijalnošću prodavača da nam demonstrira ovako satiričnu činjenicu o nama. Uveze ne stvari koje su kupljene za euro ili funtu postaju predmeti koji su visoko cijenjeni i prodavani za nevjerovatno više novca. Zloporabi se dobročinstvo, želja da se priušti odjeća onima koji ne mogu sebi priuštiti odjeću iz nekog mola. Donacije koje se preprodaju.

Možda je sada jasnije zašto postoji više načina da se razumije gore citirana rečenica. Veoma lako se dopiše ili promijeni prvobitno značenje i dobije neko novo pakiranje, koje je u trendu i dovoljno »specijalno« za nas.

Pokušavam izbjeći glupost. Nije naravno svaki dio ovog i sličnih pokreta ovoliko bezobrazan. Postoje skupine i ljudi koji su iskreni u svom nastupu. Neke stvari su smislene i potpuno razumijem zašto se rade. Na vama je da razmislite o malim kapitalističkim vragovima koji nas okružuju i pomažu divovima. Kao kraci kod hobotnice. Hoćemo li dopustiti da nas udave?

Dejan Matlak

JEZIČNI SAVJETNIK

BUBA
U UHU

Piše: Marina Balažev

Ako ste ustali na lijevu nogu pa vas je novi broj Kužiša iznenadio kao grom iz vedra neba i još k tome, ako živite kao bu-breg u loju, ne radite od buhe slona, nego, kad sam vam već stavila bubu u uho, pročitajte tekst do kraja i saznajte nešto više o frazemima.

Svi ste se do sada već susreli s gore spomenutim izrazima a isto tako znate da »ustati na lijevu nogu« znači od jutra biti loše raspoložen bez nekog određenog razloga, a ako vam netko kaže da »ne radite od buhe slona« jasno vam je da ne trebate pretjerivati, preuveličavati nešto tj. od sitnice raditi problem. Upravo su ti i takvi izrazi – frazemi.

Leksikologija (znanstvena disciplina koja proučava leksik) ima nekoliko grana (tvorbu riječi, onomastiku, nazivoslovlje...) a među njima i frazeologiju koja, pretpostavili ste, proučava frazeme.

Prema Hrvatskom frazeološkom riječniku čiji su autori A. Menac, Ž. Finka-Aroviški i R. Ventur, frazeme bismo mogli definirati kao »ustaljene sveze riječi koje se upotrebljavaju u gotovu obliku, a ne stvaraju se u tijeku govornoga procesa, i kod kojih je barem jedna sastavnica promijenila značenje, tako da značenje frazema ne odgovara zbroju značenja njegovih sastavnica.«

Da je riječ o »ustaljenoj svezi riječi« vidimo po tome što bismo eventualnom izmjenom makar samo jedne riječi u frazemu (kažemo li npr. »ustati na lijevu ruku«) – izgubili značenje. Da je barem jedna sastavnica frazema »promijenila svoje osnovno značenje« vidimo npr. iz frazema »staviti bubu u uho« jer je jasno da nije riječ o bubi (životinji) nego je u tom frazemu ta riječ poprimila drugo značenje.

Frazeologija se svakog jezika dijeli na nacionalnu i međunarodnu. Nacionalna je niknula u tom jeziku i u njoj su frazemi tipični za taj jezik dok međunarodna sadrži frazeme zajedničke mnogim jezicima. Do nesporazuma može doći nađete li se u komunikaciji sa strancem te frazem svojeg jezika pokušate doslovce prevesti na strani jezik. Sumnjam da će Englezu išta značiti nešto poput »to live like a kidney in a fat« ili »like a tunder from clear sky«. Frazemom »kao grom iz vedra neba« mi izričemo iznenadnost nečega a govornik će engleskog jezika isto reći frazemom »out of blue«. Sreću glumcu prije izvedbu poželjet ćemo s jednim »slomi nogu« a isto će reći i govornik engleskoga: »broke a leg« dok će govornik španjolskoga to reći frazemom »mucha mierda« što bi u izranom prijevodu značilo »puno s*anja«.

Važno je upamtiti da se frazemi jednog jezika prevode odgovarajućim frazemima jezika na koji se prevodi, nikada izravno. Za pojedine nacionalne frazeme je to katkada vrlo teško no za većinu se uobičajenih frazema lako nađe »par« u leksičkom bogatstvu drugog jezika.

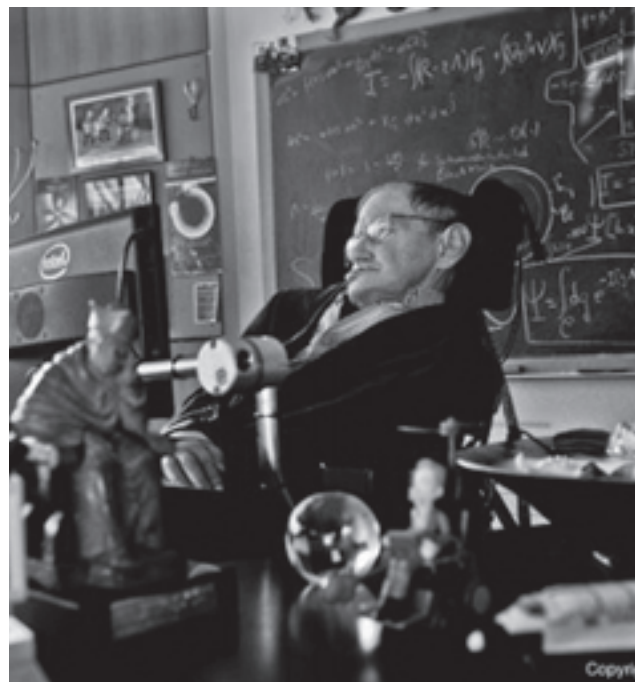
Ako vam je pun kufer frazema ili vam je došla voda do grla vrijeme je da potjeram vodu na svoj mlin pa, da ne bi sve bilo samo mrtvo slovo na piru, izađem vam u susret te završim s ovim tekstom.

HI TECH / ZNANOST

Imamo 1.000 godina da pobjegnemo sa Zemlje

Ugledni britanski fizičar Stephen Hawking upozorava da čovječanstvo neće preživjeti ako ne pobjegne s ovog osjetljivog planeta. U Cedars-Sinai Medical Centru u Los Angelesu, znanstvenik Stephen Hawking (71) pozvao je na daljnje istraživanje svemira kako bi se osigurala budućnost čovječanstva. Naime, poznati britanski fizičar je poručio da Zemljani imaju još »samo« 1.000 godina prije nego ljudska bića izumru.

No, i tu se, kaže Hawking, trenutačno nalazimo u problemima s obzirom na globalnu financijsku krizu, te je NASA ove godine ostala bez 300 milijuna dolara, ali nije se odustalo od istraživanja Marsa. Rusija je potpisala ugovor s Europskom svemirskom agencijom i postala punopravni partner u projektu ExoMars kojim će se pokušati otkriti postoji li život na Marsu, a u planu je i slanje astronauta na Mars.

NASA želi uloviti asteroid i dovući ga blizu Zemlje!

Američka svemirska agencija NASA planira poslati robotizirani svemirski brod da uhvati mali asteroid i "parkira" ga u blizini Zemlje, kako bi ga astronauti mogli istražiti. Robotizirani brod bi 2019. godine trebao uhvatiti asteroid od 500 tona, promjera oko 7,5 metara. Zatim bi uz pomoć svemirske kapsule Orion, na čijem razvoju se trenutačno radi, ekipa od četvero astronauta boravila uz njega tijekom 2021. godine i istraživala ga. Kako je izjavio senator Bill Nelson, predsjednik senatskog odbora za znanost i svemir, predsjednik Obama je u proračunu za 2014. godinu za ovaj projekt odvojio 100 milijuna dolara. Asteroid bi trebao biti uhvaćen svemirskim ekvivalentom vrećice koja se vezuje uzicom. Uz pomoć svemirskog modula za solarnu propulziju asteroid će biti "umiren", odnosno

zaustavit će se njegova rotacija, a zatim bi ga brod dovukao u blizinu Zemlje. Guardian navodi kako je plan siguran, jer asteroid koji namjeravaju uhvatiti neće biti opasan, odnosno bit će takve veličine da bi izgorio pri ulasku u Zemljinu atmosferu. Senator Nelson je još kazao i kako će ovaj projekt pomoći NASA-i da razvije kapacitete za zaštitu našeg planeta od opasnih asteroida, ukoliko takvi u doglednoj budućnosti krenu prema Zemlji.

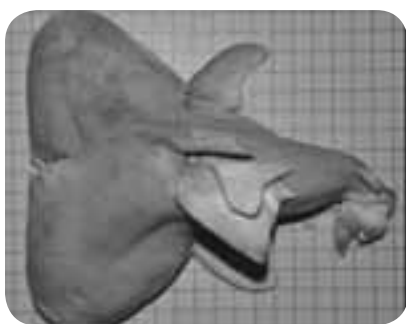
Ribar znanstvenicima donio dvoglavog morskog psa

Ribar koji je nedavno u Florida Keysu ulovio morskog psa bika (*Carcharhinus leucas*), nije očekivao da će otkriti i da jedan fetus u ulovljenoj jedinki ima dvije glave. Ribar je ulovljeni primjerak predao znanstvenicima, koji su u listu *Journal of Fish Biology* objavili studiju o ulovljenom primjerku. Ri-

ječ je o rijetkom fenomenu - dosad je zabilježeno šest slučajeva dvoglavih morskih pasa, a ovo je prvi zabilježeni slučaj kod vrste *Carcharhinus leucas*.

Dvoglavost, još poznata i pod nazivom aksijalna

bifurkacija, jest nezavršeni proces u kojem embrij počinje razdiobu na dva zasebna organizma. Ovaj dvoglavi fetus vjerojatno ne bi dugo poživio u prirodi. »Kad ste predator trebate se brzo kretati kako biste lovili ribu... to bi bilo gotovo nemoguće s ovom mutacijom«, kazao je Michael Wagner, koautor studije sa sveučilišta Michigan.

Objavljene specifikacije Google Glassa

Google je otkrio tehničke specifikacije svojih futurističkih naočala za proširenu stvarnost, jednog od najzanimljivijih tehnoloških projekata današnjice.. Google Glass, kako se futurističke naočale za proširenu stvarnost zovu, imat će ekran rezolucije 640x360 točaka. Zvuči nisko, no ne treba smjestati odmahivati rukom - imajmo na umu da se radi o zaslonu koji će nam biti izravno pred očima. Google kaže kako je osjećaj sličan kao da gledamo 25-inčni ekran HD rezolucije s udaljenosti od 2,5 metra. Glass

će također biti opremljen 5-megapikselnom kamerom sposobnom snimati video u rezoluciji 720p. Zanimljivo je kako će se zvuk prenositi putem koštiju lubanje, što znači da u uši nećemo morati gurati slušalice, već će naočale biti spremne za prijenos zvuka čim ih stavimo na glavu.

Naočale će dolaziti sa 16 GB memorije za pohranu podataka, pri čemu ćemo samo 12 GB doista moći iskoristiti (ostatak

otpada na predinstalirani softver). Glass će se sinkronizirati s Google Driveom. Jastučići preko kojih će Glass sjediti na nos moći će se namještati na način da pogoduju svakoj veličini nosa, a u paketu će dolaziti u dvije dodatne veličine. Sve u svemu, Google kaže da će naočale baš svakome biti udobne. Prvi primjerci Google Glassa upravo izlaze iz tvornica iz kreću u ruke razvojnim timovima, piše bug.hr.

Što je ništa?

U američkom prirodoslovnom muzeju okupili su se fizičari i filozofi kako bi raspravljali o konceptu ničega. Jednostavna ideja ničega koju mogu razumjeti i mala djeca pokazala se kao iznenađujuće težak izazov za znanstvenike koji su pokušali dati jednostavnu i jasnu definiciju. Tim više što neki od njih zastupaju mišljenje da takvo nešto poput »ništa«, u stvarnosti ne postoji. Kao prvo, najjednostavnije objašnjenje da je ništa prazni prostor s ničim unutar njega je vrlo brzo odbačeno kao neodgovarajuće. U našem svemiru tamni prazni prostor bez ikakvih čestica još uvijek jest nešto. »Taj prostor još uvijek ima svoju topologiju, svoj oblik i fizički je objekt«, izjavio je filozof Jim Holt na godišnjoj memorijalnoj debati u čast Isaaca Asimova, koja se ove godine bavila temom »Egzistencija ničega«. Moderator debate Neil deGrasse Tyson, direktor muzejskog planetarija Hayden, dodaje: »Ako za nešto vrijede zakoni fizike, onda to ne može biti ništa.« Fizičar Lawrence Krauss definira ništa kao nešto što ne sadrži vrijeme, prostor, čestice, površinu i što ne podliježe

prirodnim zakonima. »Po meni je to najbliže dokle se može doći u definiranju pojma ničega«, kaže Krauss. Holt se s tim ne slaže. »Je li to stvarno ništa?«, pita se on. »Što je sa svijetom i svim onim što nije određeno vremenom i prostorom?« Fizičarka Eva Silverstein sa Sveučilišta Stanford daje teoriju ničeg baziranu na kvantnoj teoriji polja koja uključuje i kvantni sustav nedostatka dimenzionalnosti. »Temeljno stanje sustava kvantne praznine najbolji je odgovor koji mogu dati«, izjavila je. Holt misli kako ove definicije još uvijek nisu dovoljno uvjerljive u dokazivanju da ništa zapravo postoji. Teškoće u razumijevanju ničega datiraju još od davnih vremena. Stari Grci imali su takvu odbojnost prema pojmu ničega da su odbijali uvrstiti nulu u svoj brojevni sustav, čak i kada su njihovi astronomski proračuni ukazivali na to da je to neophodno. »Ljudi zapravo ne podnose prazninu. Mi ništa-vilo vidimo kao nekakav poremećaj, iznimku od pravila i nešto što u nama izaziva strah.« Definicija ničega je kao meta koja je stalno u pokretu i mijenja se sa svakom novom znanstvenom revolucijom, koja nam kroz nove uvide uvijek iznova pokazuje da ono što smo dotad promatrali kao ništa, zapravo jest nešto. »Možda nećemo nikad uspjeti definirati što je to ništa«, zaključuje Tyson, a prenosi portal znanost.geek.hr

Nastup na Omladini puno mi znači

Mladi Subotičanin Vedran Kujundžić redoviti je student Ekonomskog fakulteta u svom rodnom gradu, ali pored zanimanja za ekonomiju, čini se još više ljubavi ima za pjevanje. Kulminaciju svog dosadašnjeg bavljenja glazbom doživio je koncert prošle godine kada je s pjesmom Daljina sudjelovao u finalnoj večeri ponovno obnovljenog Subotičkog omladinskog festivala. Priča o njemu jednostavno mora započeti upravo s glazbenim notama:

»Nekoliko mjeseci prije samoga Omladinskog festivala upoznao sam Gorana Majlata, autora pjesme s kojom sam poslije nastupio, jer smo trebali zajednički raditi neke svirke. U neformalnom razgovoru spomenuo sam mu svoju želju glede mog potencijalnog festivalskog nastupa, što je on sa zadovoljstvom prihvatio uz veliko odobravanje i tako je potom nastala naša pjesma«, pojasnio je nastanak svoje debitantske festivalske numere mladi i talentirani Vedran Kujundžić

DALJINA

»Pjesma 'Daljina' je urađena u tzv. gitar pop verziji, a za njenu glazbenu podlogu zaslužni su Stefan Crvenković (gitara), Robert Garai (bas gitara) i Goran Majlat (klavir). U pitanju je glazbeni broj ljubavne tematike, koji govori o daljini između dviju osoba i mislim kako je naše izvođenje iste ostavilo dobar dojam na publiku u gledalištu. Osobno mislim kako je naš scenski nastup bio uvjerljivo najbolji od svih ostalih izvođača, za to je zaslužna bila i balerina koja je svojim umjetničkim plesom obogatila cijelu glazbenu priču. Nakon festivala dobio sam mnogo pohvala, uz sugestiju kako bi trebao još malo po-

raditi na svojim glasovnim mogućnostima koje imaju veliki potencijal, ali se on treba još stručno usavršavati.«

FESTIVALSKI NASTUPI

»Ipak svoj prvi veći javni scenski nastup Vedran Kujundžić je imao na Festivalu bunjevački pisama, na kojem je za svoje izvođenje osvojio nagradu za najboljeg interpretatora s pjesmom Ivana. Na pitanje kako bi usporedio ova dva festivalska nastupa, mladi subotički pjevač odgovara: Mnogo mi je bilo lakše na Festivalu bunjevački pisama jer je to ipak manifestacija zatvorenijeg tipa i svi se dobro međusobno poznajemo, a izlazak na scenu Omladinskog festivala na kojemu sudjeluju glazbenici iz cijele države je bilo posve drugačije iskustvo. Bio je to, slobodno mogu reći, najveći i najznačajniji nastup u mojoj dosadašnjoj glazbenoj karijeri. Nisam imao tremu, samo pozitivni naboj s kojim sam bez problema otpjevao Daljinu i, kako sam po kasnijim reakcijama publike saznao, ostavio dobar dojam na što sam iznimno ponosan. Konačno, bilo mi je posebno drago što sam i sam bio dijelom jedne tako lijepe glazbene manifestacije koja je, nakon par desetljeća, ponovno oživljena u našem gradu«, ističe Vedran.

NASTAVAK KARIJERE

Zapaženi nastupi na oba glazbena festivala zasigurno predstavljaju lijepi poticaj

za nastavak Vedranove pjevačke karijere, a što on u njoj za iduće razdoblje planira mladi pjevač naglas promišlja:

»Ovo su veliki poticaji za daljnje razvijanje, planiram nastaviti s ulaganjem u sebe i svoju glazbu, a vjerujem kako se uz veliki trud može mnogo toga postići. Nastojat ću u idućem razdoblju što više unapređivati i razvijati svoje glasovne mogućnosti konstantnom višesatnom svakodnevnom vježbom. I sada to mnogo činim, a truditi ću se još pojačati, jer bez vježbanja nema niti napretka. Glas je osjetljiva stvar i mora se kontinuirano raditi na njemu. To najbolje znaju i trpe moji roditelji i brat, koji svakodnevno imaju prilike trpjeti moje tonske probe. Ali to je sve dio mog posla koji bih u budućnosti volio i profesionalno obavljati. Naravno, usporedo i studiram Ekonomski fakultet u Subotici, jer pjevanje je pjevanje, a škola je škola. No, želio bih se profesionalno baviti glazbom i ostvariti zapaženiju pjevačku karijeru«, priznao je na koncu svoje glazbene priče talentirani subotički pjevač Vedran Kujundžić.

Donna Diana Prčić

UZORI

Michael Bubley i Enrique Iglesias su mi najdraži strani pjevači, dok od hrvatskih glazbenika najviše volim Gibonija i Tonija Cetinskog.

GLAZBENI INTERVJU: Radio Luksemburg

Potencijal za hitove

Zagrebačka rock skupina Radio Luksemburg djeluje već šest godina. Prvi samostalni album pod nazivom »Idu dani«, koji je imao odličnu slušanost na radijskim postajama u Hrvatskoj, objavili su 2010. godine. Dobili su Porina za najboljeg novog izvođača 2011. godine. Prošle godine dobivaju vokalno pojačanje – karizmatičnog pjevača Danijela Dizdara. Ostali članovi benda su: Zoran Beloša - Beli (gitara), Ivan Makovec - Mak (gitara), Vedran Kovačić - Beli (gitara) i Davor Smotalić - Smotke (bubnjevi). Njihov novi album »Sto metara do sreće« možemo očekivati na jesen. Dečki su nedavno nastupili u Beogradu i Novom Sadu, kao predgrupa Prljavom kazalištu, što je bila prigoda za razgovor s njima.

KUŽIŠ?!: Kažite nam više o imenu benda. Otkud taj naziv?

Zanimljiva priča je nastala oko naziva benda. Jednostavno se spontano dogodilo. Beloša je odnio demo snimku kod Denisa Mujadžića Denykena, koji je inače producent Hladnog piva. Kako Denis ipak radi s bendovima s malo jačim zvukom, Belošu je uputio kod Skansija koji je radio malo lakši zvuk, radio je s Dinom Dvornikom. Međutim, Denis je pohvalio demo snimku koju je Beloša donio, rekao je kako super zvuči, da je drukčije od ostale produkcije koja je trenutačno na tržištu, da ima prizvuk retro varijante, ali dovoljno modernizma u sebi, da mu zvuči kao

da sluša glazbu na Radiju Luksemburgu. Poznato je kako Radio Luksemburg ima određenu simboliku iz nekih ranijih vremena. Belošu se dopala usporedba i tako smo postali Radio Luksemburg.

KUŽIŠ?!: Kažite nam više o vašem novom albumu koji je u pripremi...

Krajem godine smo objavili singl, kao uvod u novi album koji se očekuje početkom devetog ili desetog mjeseca. Ono što mogu reći o samom albumu jest da je svirački i vokalno mnogo bolji od prethodnog. Pogođena je hitoidnost albuma. Album nosi naziv »Sto metara do sreće«, a na njemu će se naći deset pjesama. Singl izlazi početkom travnja ili svibnja. Mi kao bend navijamo da to bude naslovna numera za koju smatramo da je odlična.

KUŽIŠ?!: Prošle ste godine dobili vokalno pojačanje – mladog pjevača Danijela Dizdara....

Danijel Dizdar je veliko osvježanje u grupi. S nama je već godinu dana, razvijamo se skupa i to će se čuti na novom albumu. Zanimljivo je spomenuti kako smo vokal na novom albumu snimili za jedan dan. Danijel se pojavio na audiciji i, što je veoma simpatično, realno nije dobro otpjevao naše pjesme. Međutim, Danijel je samoinicijativno uzeo gitaru i pjevao pjesme Snow Patrol. Sam Danijel kaže kako mu pjesme na engleskom bolje leže nego na hrvatskom. Ima izričaj dok pjeva i kad se opusti

bude dobro, ali eto vježba pa se sada to manje osjeti u pjesmi. Mi smo vjerovali u Danijela, nismo samo gledali gotov proizvod, čekali smo da sazri, jer smo prepoznali potencijal koji nosi u sebi.

KUŽIŠ?!: Pjesmu »Idu dani« otpjevali ste s Davorinom Bogovićem. Kako je došlo do te suradnje?

Suradnja je bila spontana, nismo puno razmišljali, samo se poklopilo da bismo mogli Davorina pozvati da napravimo duet. Tijekom snimanja albuma pjesma je bila u neakvoj punk maniri, a gdje ćeš veću ikonu u punku od Davorina. Sretni smo što se odazvao pozivu. Uradili smo i spot za tu pjesmu. S Davorinom smo imali i nekoliko koncerata.

KUŽIŠ?!: Kako je došlo do vaše suradnje s Prljavcima?

Izdajemo za istu diskografsku kuću – Croatia Records. Mi za samostalni koncert nismo imali dovoljno pjesama, tako da nam ova kombinacija kao predgrupa odlično odgovara. Suradnja s Prljavcima je dobra, pomaže nam u promociji, a postoji i naznaka za duetsku pjesmu. Pjesma se zove »Ispod kože«. Naravno čekamo i Jasenkov pristanak, ali sve ide u tom smjeru. Ipak se dogodio prirodni tok stvari između nas i možda je i bilo očigledno da ćemo napraviti nešto, jer smo jako puno zajedno i na putovanjima.

Anita Klinac

NAJAVA

Dorena u Subotici

Večeras (petak, 26. travnja) u Omladinskom klubu »Skladište« u Subotici gostovat će post-rock bend Dorena iz Švedske, u okviru promotivne turne-

je njihova najnovijeg albuma »Nuet«. Prema najavama organizatora, riječ je o glazbi za ljubav, snove i tople ljetne noći. Dorena pravi prelijepi nostalgичni post-rock, bez pretenzija, navode organizatori. Ulaz na koncert je slobodan, početak je u 21 sat.

Jura Stublić i Film u Novom Sadu

Jura Stublić i grupa Film održat će koncert u novosadskom klubu Fabrika

u subotu 27. travnja. Poslije više od 25 godina novosadska će publika imati priliku čuti poznati zagrebački rock sastav. Početak je u 21 sat. Cijena karata u pretprodaji je 1200 dinara, dok će na dan koncerta stajati 1400 dinara. Broj karata je ograničen!

Jarboli u Novom Sadu

Beogradski bend Jarboli i ove će godine nastupiti u Omladinskom centru CK13, i to u subotu 27. travnja. Jarboli slove za jedan od najrelevantnijih bendova na domaćoj rock sceni što će potvrditi i ovog puta, najavljuju organizatori. Koncert počinje u 22 sata.

Dark Dark Dark u Quarteru

U subotu 18. svibnja u novosadskom klubu Quarter koncert će održati američki folk bend Dark Dark Dark, a kao podrška nastupit će North America, američki indie rock bend i The Mothership Orchestra, indie rock bend iz Požege.

Savršena kombinacija amerikanke folka i pop senzibiliteta, najkraći je opis stvaralaštva grupe Dark Dark Dark iz Minneapolisa, koja nesumnjivo predstavlja jedan od najkvalitetnijih bendova novije američke generacije. Poslije sedam godina na sceni, ovaj nesvakidašnji sastav, koji predvodi karizmatična Nona Marie Irvin, iza sebe ima tri veoma zapažena albuma: The Snow Magic (2008.), Wild Go (2010.), i Who Needs Who (2012.).

Ulaznice se mogu kupiti preko prodajne mreže Gigs Tix po cijeni od 800 dinara, dok će na dan koncerta cijena iznositi 1000 dinara.

UPRAVNI ODBOR ZAKLADE »PUT K ZNANJU« RASPISUJE

NATJEČAJ

Za dodjeljivanje stipendije iz sredstava Fonda nadarenim mladima i učenicima Grada Subotice radi:

- financiranja učenika osnovnih i srednjih škola na natjecanjima i smotrama u tuzemstvu i inozemstvu;
  - nagrada učenicima ostvarenim za postignute rezultate tijekom školovanja i obrazovanja, kao i osvojenih na natjecanjima u okviru obrazovnog sustava;
  - podizanja razine mentorskog i timskog rada, poboljšanja tekuće opremljenosti sekcije u području znanosti ili umjetnosti.
- Napomena: Zaklada ne financira školarinu.

Za dobivanje sredstava Zaklade nadareni kandidati trebaju ispunjavati sljedeće potvrđama dokazane uvjete:

- da su stalno nastanjeni na području Grada Subotice;
- da su državljani Republike Srbije.

Uz ispunjeni formular (koji se dobiva u Gradskoj kući, na porti - ulaz sa Strossmayerove ulice, ili se može preuzeti na portalu: www.subotica.rs), kandidat prilaže:

- zamolbu i kratki životopis;
- točnu specifikaciju traženih sredstava ili predračun.

Informacije i formulare možete dobiti, gdje će se i dokumentacija dostavljati, u uredu 222, Trg slobode 1 (ulaz sa Strossmayerove ulice), na drugom katu u uredu 222 (kod administratorice Zaklade Hajnalke Illés, tel.: 626-941).

Natječaj je otvoren 30. travnja 2013. godine. Sredstva će biti dodijeljena za namjene predviđene ovim natječajem, a odluku o ovom donosi Upravni odbor Zaklade.

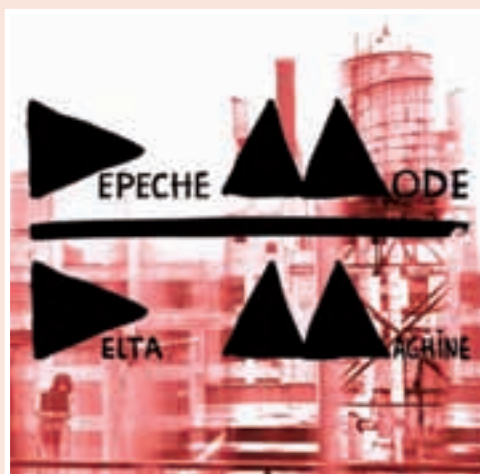
preporuka

GLAZBA: Depeche Mode – »Delta Machine«

Budući da je Depeche Mode vjerojatno moj omiljeni bend, subjektivno ću reći da je njihov novi, trinaesti studijski album po redu, bez ikakve pogreške. Prošla dva albuma ispoljavala su više eksperimentalni, cyber zvuk, a aktualni »Delta Machine« predstavlja reinkarnaciju benda iz devedesetih, ali sa zrelijim tekstovima. Pokazali su da odolijevaju vremenu i da ne prate trendove – ostali su vjerni svom elektro zvuku i synth-pop stilu. »Delta Machine« je u suštini sve što bi jedan Depeche Mode fan mogao tražiti od albuma – i globalno, ono što svaki fan traži od svog omiljenog izvođača – a to je ostati na istom putu, a ne postati dosadan. Iako se zvukovno nisu pomaknuli dalje od »Violatora« iz 1990., album se čini svježim i revolucionarnim. Ljubav, seks, emocionalna rastrojenost i okrenutost prema nutrinama duše su teme koje dominiraju te se za bukvalno svaku osobu i svako stanje uma može naći po pjesma. Valja napomenuti da će Depeche Mode sa svojom »The Delta Machine Tour« posjetiti Beograd 19., a Zagreb 23. svibnja.

I. Kovač

FILM: Django Unchained

Quentin Tarantino je još jednom uspio očarati gledatelje diljem svijeta svojim najnovijim filmskim ostvarenjem »Django Unchained« (u prijevodu »Odbjegli Django«). Radnja filma je smještena u vrijeme prije Američke revolucije, točnije u 1858. godinu. Protagonist radnje je bivši zubar dr. King Shultz, lovac na ucijenjene glave. On kupuje slobodu roba Djanga i podučava ga s namjerom da mu postane pomoćnik. Međutim, priča kreće u drugom smjeru kada Django odluči osloboditi svoju ženu koja je robinja vlasnika plantaža Calvina Candija. Lik dr. Kinga Shultza dočarao je Christoph Waltz, koji je dobio Oscara za najbolju sporednu mušku ulogu. Djanga tumači Jaimie Foxx, a ulogu beskrupuloznog Calvina Candija maestralno je odglumio Leonardo DiCaprio. Quentin Tarantino je dobio Oscara za najbolji scenarij. Većina je kritičara pozitivno ocijenila film, unatoč činjenici da se riječ »nigger« (u slobodnom prijevodu »crnčuga«) često koristi. Većina scena obiluje prolijevanjem krvi, ali je Tarantino, u svom stilu, uvjerio gledatelje kako film bez tih scena ne bi bio isti. Ovo je film koji obećava pozicionirati se na listu kulturnih filmova.

N. Balažević

KNJIŽA: James Ross – »Ne plešu često«

James Ross je pisac koji je rođen 1911. u Sjevernoj Karolini, gdje je i odrastao. Tijekom svog životnog vijeka najviše se bavio novinarstvom. »Ne plešu često« je jedini prozni uradak ovog pisca. Nastao je 1940. godine. Po općem mišljenju američkih kritičara on predstavlja prekretnicu u povijesti noir žanra te se konstantno uvrštava u najbolje krimiče svih vremena. Glavni junak ove napete knjige je Jack MacDonald koji, nakon što mu država oduzima kuću i zemlju zbog neplaćanja poreza, pronalazi posao na lokalnoj ali sumnjivoj benzinskoj crpki, čiji vlasnik ju namjerava pretvoriti u saloon koji će biti kockarnica, restoran, plesna dvorana te točionica alkohola, sve potrebno jednom naselju tog vremena. Vlasnik saloona, tip s nejasnom prošlošću, zbog nedostatka novca izvršava brutalno ubojstvo koje dovodi do zapleta ove već napete knjige. Posebnost ovoga teksta ne leži samo u priči, nego i u stilu pisanja kojim pisac naprosto drži čitatelja uz knjigu ma koliko mu bila mučna ili siva. Knjigu preporučujem svima koji žele doživjeti istinsku intrigu i napetost.

I. Rudić

BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:

OŠ „Ivan Milutinović”,
OŠ „Matko Vuković” i
OŠ „Sveti Sava”.

kao i u školama u okolnim mjestima:

OŠ „Ivan Milutinović” u Maloj Bosni,
OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu i
OŠ „Vladimir Nazor” u Đurđinu.

U više vojvođanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće

Preradovićeve 13

24000 Subotica

Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795

Faks: +381 (0)24 554-623 E-mail: ured@hmv.org.rs

